

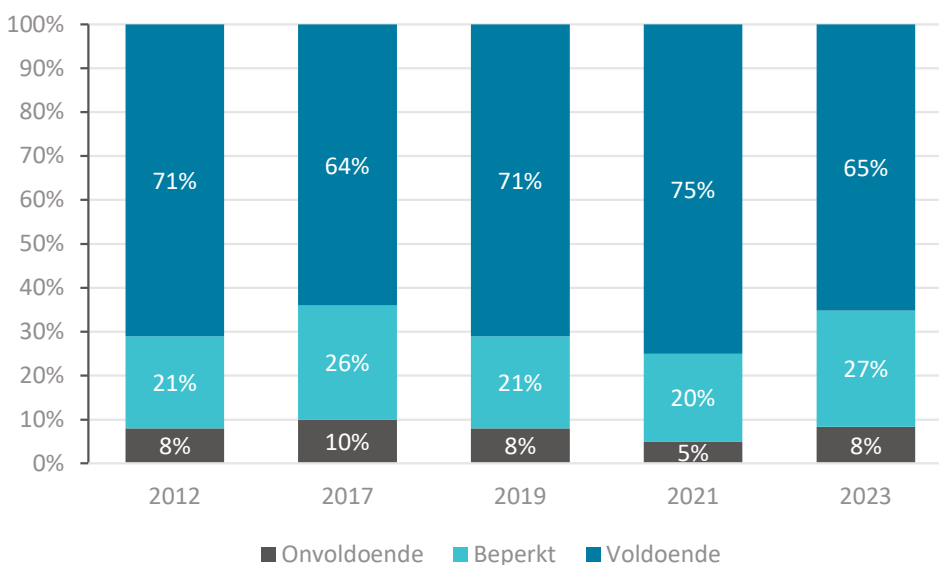
Een op de drie Nederlanders heeft onvoldoende of beperkte gezondheidsvaardigheden - feiten en cijfers 2023

Gezondheidsvaardigheden zijn vaardigheden die mensen nodig hebben om gezondheidsinformatie te krijgen, te begrijpen, te beoordelen en te gebruiken in de eigen situatie. Mensen met onvoldoende of beperkte gezondheidsvaardigheden vinden het vaak lastig om hun weg te vinden in de zorg en om te communiceren met zorgverleners. Ook zijn ze minder goed in staat om te gaan met gezondheid en ziekte en hebben ze over het algemeen slechtere gezondheidsuitkomsten. Daarmee zijn gezondheidsvaardigheden een belangrijke determinant van gezondheidsverschillen. De cijfers zijn afkomstig uit onderzoek met het Nivel Consumentenpanel Gezondheidszorg. Hierin worden gezondheidsvaardigheden sinds 2012 periodiek gemeten met behulp van de HLS-EU-16 vragenlijst.¹ We presenteren de meest recente cijfers uit november 2023.

In 2023 heeft 35% van de bevolking onvoldoende of beperkte gezondheidsvaardigheden

De meest recente cijfers uit november 2023 laten zien dat in Nederland 35% van de bevolking onvoldoende of beperkte gezondheidsvaardigheden heeft. Van deze groep heeft 8% onvoldoende gezondheidsvaardigheden en 27% beperkte gezondheidsvaardigheden; 65% heeft voldoende gezondheidsvaardigheden. Dit betekent dat circa 1 op de 3 volwassen Nederlanders onvoldoende of beperkt in staat is om informatie over gezondheid en gezondheidszorg te vinden, te begrijpen en te gebruiken voor het nemen van beslissingen ten aanzien van de eigen gezondheid en zorg. Het percentage mensen met onvoldoende of beperkte gezondheidsvaardigheden varieert over de jaren heen van 25% in 2021 tot 36% in 2017.

Gezondheidsvaardigheden van de Nederlandse bevolking (>18 jaar), periode 2012-2023*

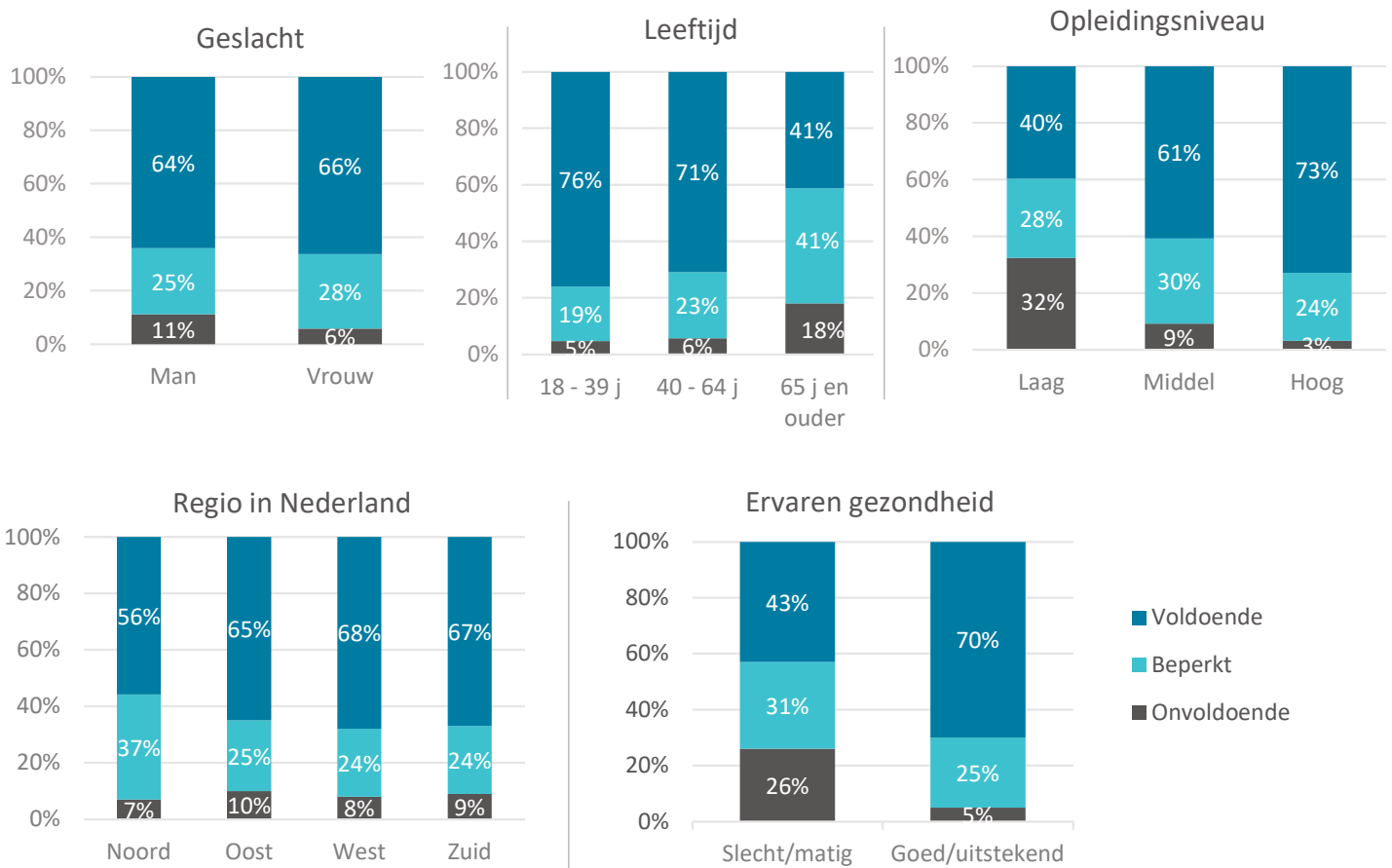
* Per jaar gewogen naar de leeftijd- en geslachtsverdeling in de Nederlandse bevolking.

¹ The HLS-EU Consortium 2012. Measurement of health literacy in Europe: HLS-EU-Q47; HLS-EU-Q16; and HLS-EU-Q86. Health Literacy Project 2009– 2012 [Internet] 2012.

Niet iedereen beschikt in dezelfde mate over gezondheidsvaardigheden

Hoewel het percentage mensen met onvoldoende of beperkte gezondheidsvaardigheden fluctueert over de jaren heen, laten cijfers uitgesplitst naar sociaal-demografische kenmerken wel een consistent beeld zien: gezondheidsvaardigheden zijn ongelijk verdeeld in de algemene bevolking.

Gezondheidsvaardigheden in de Nederlandse bevolking (>18 jaar) naar sociaal-demografische kenmerken (november 2023)

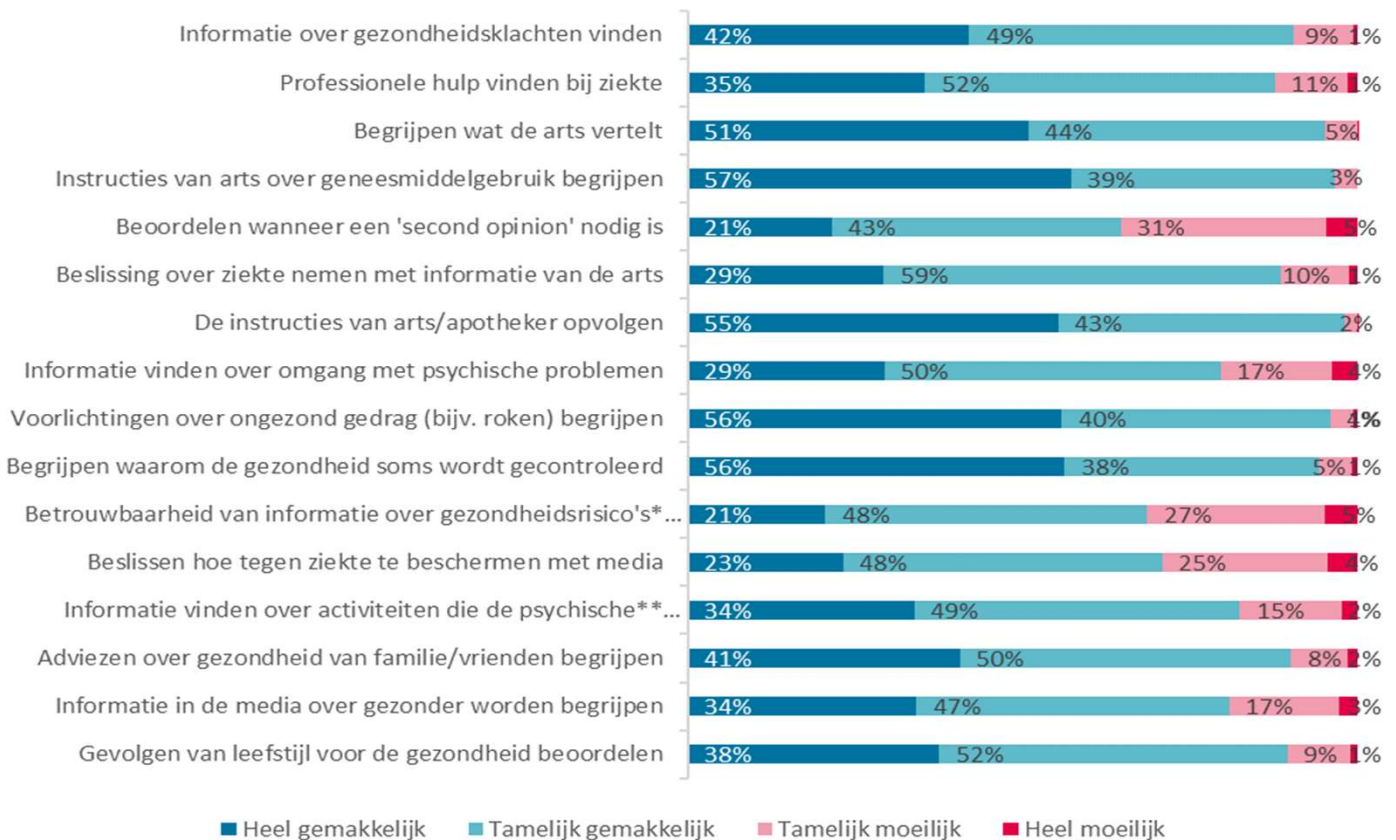

Ouderen, mensen met een lagere opleiding en mensen met een slechtere ervaren gezondheid hebben vaker te maken met onvoldoende of beperkte gezondheidsvaardigheden dan respectievelijk jongeren, mensen die hoger opgeleid zijn, en mensen die hun gezondheid als beter ervaren. Ook regionaal zijn er verschillen: mensen woonachtig in de noordelijke provincies (Groningen, Friesland en Drenthe) hebben relatief vaker beperkte gezondheidsvaardigheden. Algemeen geldt dat onvoldoende of beperkte gezondheidsvaardigheden vaker voorkomen bij groepen in onze samenleving die al kwetsbaarder zijn in fysiek, sociaal en maatschappelijk opzicht. Onvoldoende of beperkte gezondheidsvaardigheden kunnen er aan bijdragen dat de gezondheidsverschillen nog verder toenemen.

Over het Onderzoek

Methode	Vragenlijst (schriftelijk en online) binnen het Consumentenpanel Gezondheidszorg van het Nivel in november 2012, 2017, 2019, 2021 en 2023. De percentages per jaar zijn gewogen naar de samenstelling van de Nederlandse bevolking in dat jaar naar leeftijd en geslacht, maar niet over de tijd heen getoetst.
Steekproef	De steekproef was in alle jaren N=1500 en was representatief voor de algemene bevolking in Nederland van 18 jaar en ouder naar leeftijd en geslacht.
Respons	723 respondenten in 2023 (48%). De samenstelling van deze groep respondenten was naar leeftijd en geslacht niet helemaal representatief voor de algemene bevolking van 18 jaar en ouder in Nederland, ook al was de steekproef dit wel. Er is daarom een weging toegepast om hiervoor te corrigeren (zie Methode).
Respondenten	In 2023 was 48% vrouw en 52% man; 23% was 18-39 jaar, 45% was 40-64 jaar en 32% was 65 jaar of ouder; 11% had een laag opleidingsniveau, 44% een gemiddeld opleidingsniveau en 45% een hoog opleidingsniveau; 16% kwam uit Noord-Nederland, 26% uit Oost-Nederland, 40% uit West-Nederland, 18% uit Zuid-Nederland; 19% had een slechte of matige ervaren gezondheid en 81% een goede tot uitstekende ervaren gezondheid.

Antwoorden van de Nederlandse bevolking (> 18 jaar) per HLS-EU Q16 item

*in de media beoordelen; **gezondheid bevorderen.

Meer weten? Onderzoek doen met het Consumentenpanel Gezondheidszorg?
www.nivel.nl/consumentenpanel-gezondheidszorg
 mail: consumentenpanel@nivel.nl

U vindt deze en alle andere Nivel-publicaties op www.nivel.nl/publicaties. De gegevens mogen met de volgende bronvermelding worden gebruikt:
Bron: Heijmans, M., Cariot, L., Brabers, A.E.M., Rademakers, J. Infografic. Eén op de drie Nederlanders heeft onvoldoende of beperkte gezondheidsvaardigheden – feiten en cijfers 2023. Utrecht: Nivel, 2024.